

Odporúčania Medzinárodného poradného výboru pre vedenie Slovenskej akadémie vied

11.11.2020

Transformácia SAV na verejné výskumné inštitúcie

Medzinárodný poradný výbor (MPV) prijíma veľmi pozitívne informácie o aktivitách a ambíciách Vlády SR súvisiacich s plánom obnovy procesu transformácie SAV na verejné výskumné inštitúcie a s plánom reformy systému financovania a hodnotenia vedy a výskumu na Slovensku. MPV oceňuje aj zapojenie SAV do všetkých troch pracovných výborov venujúcim sa týmto otázkam. Podľa Predsedu SAV prof. Šajgalíka získa SAV transformáciou rovnaké právne postavenie ako univerzity, čím sa im stane rovnocenným partnerom. To by výrazne uľahčilo koordináciu spoločných aktivít medzi SAV a univerzitami, čo MPV považuje za extrémne dôležité.

MPV oceňuje podpísanie memoranda o porozumení medzi SAV, dvomi bratislavskými a tromi košickými univerzitami s cieľom vytvoriť dve spojené univerzitné výskumné centrá po vzore francúzskeho CNRS¹, čo by umožnilo SAV nadviazať hlbšiu výskumnú spoluprácu s univerzitami a tiež vytvoriť lepšie podmienky pre spoločných doktorandov týchto inštitúcií.

V súvislosti s procesom transformácie SAV, MPV odkazuje na svoje predchádzajúce odporúčania týkajúce sa spolupráce SAV so slovenskými univerzitami:

- Vytvorenie rôznych platforiem spolupráce medzi ústavmi SAV a univerzitami, ktoré povedú k rozvoju spoločnej vednej stratégie s partnerskými univerzitami, ktorá by sa následne mohla stať základom budúcej vednej politiky SR.
- Zahrnutie rektorov piatich univerzít ako externých členov vedeckej rady SAV.
- Dohoda s rektormi univerzít na tom, že SAV bude partnerom pri organizácii pripravovaného medziuniverzitného doktorandského programu.
- Zapojenie do spolupráce s univerzitami pri návrhu učebných osnov výskumných programov a do vzdelávacích aktivít na univerzitách.

MPV odporúča vedeniu SAV, aby pokračovalo v úspešnej spolupráci s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu, a súčasnemu Predsedníctvu SAV, aby tieto činnosti efektívne odovzdalo novému Predsedníctvu SAV, ktoré bude zvolené na jar roku 2021. Skutočnosť, že stratégia SAV je v súlade so stratégiou Ministerstva, poskytuje pevný základ pre pokračujúcu spoluprácu.

Rozvoj Oddelení vied SAV za posledný rok

MPV s uspokojením konštatuje, že všetky tri Oddelenia vied SAV sa usilujú napredovať podľa odporúčaní z posledného Pravidelného hodnotenia vedeckých organizácií SAV a tiež podľa priebežných odporúčaní MPV.

¹ Národné vedecko-výskumné centrum.

Programy SASPRO 2 a IMPULZ

SASPRO 2 je spoločný projekt Slovenskej akadémie vied, Slovenskej technickej univerzity v Bratislave a Univerzity Komenského v Bratislave v rámci schémy MSCA programu Horizontu 2020 s celkovou dotáciou približne 9 miliónov eur.

MPV odporúča, aby sa pri výbere uchádzačov oboch programov postupovalo podľa prísneho výberového konania a aby sa predseda výberovej komisie programu IMPULZ hľadal medzi prípadnými slovenskými členmi hodnotiacich panelov ERC alebo iných významných výberových komisií, alebo medzi slovenskými nositeľmi grantu ERC.

Internacionalizácia PhD. štúdiá a komunity post-doktorandov

Ústavy SAV sú zodpovedné za prijímacie skúšky – prvú kontrolu kvality zahraničných doktorandov a za monitorovanie ich následného progresu.

MPV odporúča, aby sa venovala náležitá pozornosť kvalite zahraničných uchádzačov o PhD. štúdium.

Nasledujúce Pravidelné hodnotenie vedeckých organizácií SAV

Snem SAV schválil zásady nasledujúceho Pravidelného hodnotenia vedeckých organizácií SAV (za obdobie 2016 – 2021). Za tento proces bude zodpovedné nové Predsedníctvo SAV, ktoré začne pracovať v júni 2021.

Rovnako ako pri predchádzajúcom hodnotení bude mať každé z troch Oddelení vied vlastný panel, ktorého predseda si vyberie jeho ďalších členov. Rozsah a metodika hodnotenia zostanú rovnaké – počíta sa s kategóriami A, A/B, B, B/C, C, C/D a D.

MPV odporúča mať na zreteli, že hodnotenie organizácií SAV by malo slúžiť skôr strategickým a rozvojovým cieľom, než aby bolo zamerané na výsledné poradie a konečné známky. Medzinárodných hodnotiteľov môže do panelov prilákať hodnotiaci proces zameraný na strategické ciele, ktorých definícia je daná znalosťou stavu kvality a dopadu výskumu. Hĺbkové sebahodnotenie a strategický plán každého ústavu sú základnými dokumentmi pre efektívnu prácu hodnotiacich panelov.

MPV odporúča SAV a partnerským univerzitám, aby sa usilovali o integrovaný proces hodnotenia celého výskumného prostredia na Slovensku, a to napriek skutočnosti, že SAV je zo zákona povinná uskutočňovať svoje vlastné pravidelné hodnotenia.